

ILLÉS UTÓDA: ELIZEUS PRÓFÉTA

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskola óraszama: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom: Keresztyén Bibliai Lexikon, Kálvin Kiadó, Budapest, 1995)

Elizeus próféta személye:

Elizeus nevének jelentése: Isten megszabadít. Isten Illés próféta utódjául választotta Elizeust egy szimbolikus tettel: palástját rávetette. Elizeus ragaszkodott mesteréhez, nem is akart megválni tőle. Elizeus kérése az volt, hogy kétszeres rész jusson neki az Illésben lakó lélekből. Áháb uralkodásának vége felé hívta el Isten. Elizeus több csodát tett, mint Illés. Elizeusnak tekintélye volt a királyi udvarban (2Kir 4,13) befolyásolta a kor politikai eseményeit, ő kente királlyá Jéhút (2Kir 9,1–6). Legfőbb tartózkodási helye Samária volt.

Tanítvány, prófétatanítvány:

Az ószövetségi prófétáknak nem újszövetségi értelemben vett tanítványaik voltak, hanem inkább követőik, akik sok esetben úgy viselkedtek, mint egy szolga. Voltak prófétai kötelékekbe szerveződő tanítványok, melyeknek volt vezetője. (1Sám 10,10kk) Az ószövetségi tanítványok és az újszövetségi tanítványok között az az alapvető különbség, hogy a prófétatanítványok maguk választották meg a mesterüket. Míg Jézus a Mester, maga választotta ki egyenként a tanítványait. A prófétatanítványok csapatokban jártak, révületbe estek zene hatására. (1Sám 10,5) A prófétatanítványoknak ez volt a kenyérkereső foglalkozása. Ámósz tiltakozik az ellen, hogy őt prófétatanítványnak nevezzék, hiszen ő maga keresi meg a kenyérét. (Ám 7,14)

Próféta fogalma:

A prófétákat Isten hívta el és küldte el. A legfontosabb feladatuk az volt, hogy Isten üzenetét meghallják és továbbadják. A próféták folyamatosan figyelmeztették Isten népét, ha letértek az útról. Sokszor néven nevezték a bűnöket. Az igaz próféták mellett megjelentek a hamis próféták, akik a címzettek igényeihez alakították az üzenetet. Vannak olyan próféták, akiknek az elhívása egész életre szólt. (Illés) De Isten hívott el úgy is embereket, hogy csak egy üzenetet kellett nekik továbbadni, és előtte és utána is más életmódot folytattak. (Ámósz, aki pásztor és fügetermesztő is volt) A próféták köré tanítványok csoportosultak. (1Kir 18,13) Prófétanőkkel is találkozunk a Szentírásban. (Mirjám, 2Móz 15,20)

A héber Biblia a prófétálás történetében három korszakot különböztet meg.

Izrael államalapításától a Kr. e. 8. századig tartó időszak. Ebben a korszakban élt Sámuel, Illés, Elizeus. Életükről több történet is szerepel a Szentírásban. Próféciaik nem maradtak fen írásban.

Gyakran csodás események kísérik ezeknek a prófétáknak az életét. Gyakran kerültek az uralkodóval összeütközésbe. Sokszor a társadalmi igazságtalanság ellen léptek fel. De kül- és belpolitikai kérdésekben is hallatták Isten hangját.

Kr. e. 8. századtól a babiloni fogság koráig. Keveset tudunk az életéről azoknak a prófétáknak,

akik ebben a korszakban éltek. Sokkal inkább a próféciáik maradtak fenn. A fogság előtti próféták üzenetében újra és újra megjelenik a nép bűn miatti bírálata.

Fogság után a prófétai mozgalom végéig (1-2 évszázaddal a babiloni fogság után)

A fogság után kevés prófétáról tudunk a Szentírás lapjain. Üzeneteik központi mondanivalója a templom újjáépítése és néhány rituális kérdés.

Keresztelő Jánost prófétának tartották. Az Újszövetség lapjain találkozunk Agabosz prófétával (Apostolok cselekedetei 11,28). A Korinthusi levél szerint a próféták feladata: építeni, bátorítani, vigasztalni (1Kor 14,3).

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(*Felhasznált irodalom:* Michael Cole – Sheile R. Cole: Fejlődéslélektan, Osiris Kiadó, Budapest,

1998. Carl Rogers: Valakivé válni – a személyiség születése, EDGE, Budapest, 2010.)

A „mester” és „tanítvány” viszony átvitt értelemben minden olyan közegre igaz, ahol valakitől tanul a másik fél. Ez lehet az iskola, vagy bármely csoport, amelynek tagja a gyermek/fiatal.

Ötödikes korban egy fiatal attól tanul, aki referenciaszemély a számára. Ez lehet egy környezetében élő felnőtt (szülő, pedagógus, családtag), vagy akár a baráti társaság egy tagja, akár egy általa idealizált felnőtt is. Valaki, aki eléggé fontos a számára ahhoz, hogy odafigyeljen rá és meghallgassa az általa mondottakat. Ez a tanulás sokszor nem is konkrétan szavak által történik, hanem többségében a tettek és viselkedésmódok követéséből. A prepubertás korban lévő gyerekek esetében ez sok esetben tudatos választást is jelent. Mivel a felnőttekről való leválás kezdetei már itt megjelennek, ezért sokkal fontosabb lesz a kortárscsoport számára. Ott akár a csoport „hangadója” lehet átvitt értelemben „mester” a számára, mivel az ő viselkedési mintáit akarja sokszor másolni vagy követni.

Bár már ebben a korosztályban megjelenik az önállósodás, de a felnőttek iránymutatására nagyon is szüksége van a kiskamasznak. Ez azonban csak egy újra gondolt tanár-diák kapcsolatban működhet. A segítő kommunikáció nagyon fontos, ahol partneri kapcsolat alakulhat ki tanár és diák között.

Segíthetjük abban a gyermeket/fiatal, hogy egy megfelelő felnőtt referenciaszemélyt válasszon, akihez fordulhat a kérdéseivel, illetve akinek a példáját követni tudja. Felnőttként pedig fontos tisztában lennünk azzal, hogy a kiskamasz, illetve serdülő korosztály számára nagyon hangsúlyos a hitelesség. Csak arra a felnőttre tekintenek referenciaszemélyként, aki hitelesen viselkedik a számukra.

A prófétaiskola és tanítványság témakörével kapcsolatban már itt előre lehet mutatni Jézusra, mint Mesterre és arra, hogy mindannyian az ő tanítványai vagyunk. Hittanoktatóként, lelkészként az egész viselkedésünkkel ezt kell képviselnünk.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">• Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban.• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten:<ul style="list-style-type: none">○ Ismerje és segítséggel tudja röviden elmondani Elizeus történetét a tankönyvi szöveg alapján.	<ul style="list-style-type: none">• Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban.• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten:<ul style="list-style-type: none">○ Tudja elmondani Elizeus történetét röviden a tankönyvi szöveg alapján.○ Tudja mi a prófétaiskola fogalma.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Mindannyian lehetünk Isten követői

Kognitív cél: Az Illés elragadtatásának történetén keresztül a próféta fogalmának bővítése: prófétatanítvány, prófétaiskola.

Affektív cél: Saját tapasztalatok felidézése a mester-tanítvány viszonytal kapcsolatban, behelyezkedés a tanítvány szerepébe. A követés érzelmi háttere.

Pragmatikus cél: Annak gyakorlati bizonyítása, hogy mindannyian lehetünk tanítványok.

Óra fő része	Javaslatok	Tan eszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>1. Játék: Mester és tanítványa</p> <p>Tükörjáték, amelynek során a hittanoktató kiáll a gyerekek elé, és tesz valamit, de csak némán, a mozdulatokkal. (pl. kinyit egy Bibliát, olvas, imádkozik, köszönt valakit, szélesen elmosolyodik, stb.) A gyerekek szintén állnak, vele szemben, és mint jó tanítványok, utánozzák a mozdulatait. Az utolsó mozdulatsor lehet az, hogy a hittanoktató kigombolja, leveszi a kabátját és egy székre teríti. (Ha van kabátja.)</p> <p>A játék a következő módon is játszható:</p>	Érzelmi ráhangolódás a követés témakörére Munkafüzet Mester és tanítvány viszony jellemzői, a fogalmak differenciálása

	<p>A csoport körbe áll, és kiküld valakit, majd választ egy mestert. A mester az, aki változtatja a mozdulatait. A többiek követik. Aki bejön, annak ki kell találni, hogy ki a mester. Fontos, hogy ne mindenki a mestert nézze, hanem a vele szembeállót, és úgy alakul át az a mozdulatsor.</p> <p>2. Beszélgetés</p> <ul style="list-style-type: none"> • Soroljanak a gyerekek olyan filmeket, könyveket, számítógépes játékokat, ahol fontos a mester-tanítvány (vezető-vezetett) viszony. (Pl: Dzsungel könyve, Oroszlánkirály, Mulan, Kung-fu panda, Gyűrűk ura, Csillagok háborúja). • Milyen kapcsolat van a mester és a tanítvány(ok) között? • Mi jellemző a köztük levő viszonyra? • És mi a tanítványok egymás közötti viszonyára? (Választhatnak a gyerekek egymásnak ellentmondó tulajdonságokat is, ami lehetőséget ad a kisközösségen belüli problémák megbeszélésére.) A jellemzők egyéni bővítése pedig tovább differenciálhatja ezt a viszonyrendszert. <p>Alkalmazás:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Te kit választanál mesterednek, és miért? <p>Kapcsolódó feladatok: munkafüzet 4-5. feladat</p>	<p>Munkafüzet A tanítványság személyessé tétele</p>
<p>Feldolgozási</p>	<p>1. Tankönyvi szöveg: Az olvasmány prófétaiskoláról szóló részének közös</p>	<p>Tankönyv</p>

<p>javaslat</p>	<p>átolvasása.</p> <p>2. Bibliaolvasás: A Bibliából a 2Kir 1,1–18. résznek az elolvasása. Ez az igazság könnyen érthető, szinte népmesei fordulatokkal bővelkedik.</p> <p>3. Teszt: A történet megismerése után a gyerekek töltsék ki önállóan a munkafüzet tesztjét. A közös ellenőrzés során megkereshetők a tankönyv belső oldalán lévő térképen a történetben szereplő városok és a Jordán folyó.</p> <p>Kapcsolódó feladat: munkafüzet 2. feladat</p> <p>4. Szituációs játék Illés és Elizeus, Elizeus és a többi prófétatanítvány párbeszédének eljátszása. Akár pantomimmal is eljátszható. Ezzel beléphettek a csoport is belép a képzeletbeli prófétaiskolába!</p> <p>5. Aranymondás: A gyerekek írják ki a Bibliából Elizeus kérését: „<i>Jusson nekem a benned működő lélekből kétszeres rész!</i>” (2Kir 2,9) Megbeszélendő: Mit jelent a „kétszeres rész”? Nem kétszeres mennyiségről, inkább az elsőszülött fiúnak járó örökségről van szó. Hozzá olvasható a tankönyvi olvasmány befejező része is.</p> <p>6. Ének: Dicsérjétek az Urat! 82. ének „Tégy, Uram, engem áldássá...”</p>	<p>Biblia vagy a tankönyvi vonatkozó rész</p> <p>Munkafüzet Prófétai és tanítványi szerep, Illés elragadtatása</p> <p>A kapcsolatok, konfliktusok személyessé tétele</p> <p>Munkafüzet, Biblia, tankönyv Az ige értelmezése, fogalmi differenciálás</p> <p>Ifjúsági énekeskönyv</p>
<p>Munkáztatás</p>	<p>1. Rajzold le vagy fessd meg Illés tüzes harci szekerét! 2. Egyes feltevések szerint a prófétaiskolák tanítványai megkülönböztető jelet viseltek. Kiscsoportokban vagy egyénileg a tanulók tervezzék meg, rajzolják le Illés prófétaiskolájának jelvényét!</p>	<p>Képzőművészeti, képi kreativitás fejlesztése. Jelalkotás, szimbólumképzés</p>
<p>Házi feladat</p>	<p>1. A munkáztatás bármelyik képi feladata 2. Bibliaolvasás: további történetek a prófétatanítványok életéről (2Kir 4,1–7.38–44) 2. A prófétai könyvek kigyűjtése a Bibliából.</p> <p>Kapcsolódó feladat: munkafüzet 3. feladat</p>	<p>Munkafüzet, tankönyv, Biblia Önálló bibliahasználat, bűvárkodás</p>

TOVÁBBI ÖTLETEK

Letölthető képsorok:

<http://www.freebibleimages.org/photos/elijah-anoints-elisha/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/elijah-elisha/>

KÉPELEMZÉSI ÉS SZÖVEGELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET

Tankönyv: 24. oldal

A képen látható: Tematikus kép: Prófétaiskola rajza – mestertanító és a prófétafiak.

A szöveg: Elizeus Illés próféta utódja lesz

- Illés palástja, melyről már messziről felismerik tanítványai
- Illés Elizeusra teríti a palástját, amivel jelképezi, hogy ő lesz az utódja
- Illést magához vette az Isten, nem halt meg, nem marad más utána, csak a palástja, erről tudja meg Elizeus, hogy mi lesz a feladata a jövőben

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

1. Képolvasási javaslat

- Mit láttok a képen?
Kiket láttok?
- Miért gyűltek össze ezek az emberek?
- Milyen jelenetet ábrázol az illusztráció?
- Hol játszódik a jelenet?
- Ma hogyan zajlik egy tanítási óra? Hol történik a tanítás? Kik tanítanak benneteket?
- Mi a különbség az Illés-korabeli és a mai tanítás között?

2. Szövegelemzés

- Ki volt Illés?
Idézzétek fel a vele kapcsolatos történeteket!
- Milyen ember volt?
Jellemezzétek! Mi volt a feladata, mint prófétának?
- Miről ismerték fel a prófétafiak Illést?

- Milyen volt a palástja? Mit jelképezett ez a palást?
- Miért terítette Elizeusra a palástját Illés? Mit akart ezzel kifejezni? Miért őt választotta?
- Hogyan történt, amikor Isten Illést magához vette? Mi maradt utána?
- Mi lett Elizeus feladata?

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

5. feladat:

„Te kit választanál a mesterednek? Miért éppen őt?”

Instrukció:

Ha nem elég nyitott, őszinte és elfogadó a csoport légköre, akkor ezt önálló feladatként (akár háziként is) is adhatjuk.

EGYÉB ÖTLETEK:

1. Szituációs játék:

Be lehet rendezni a termet ehhez a történethez, az egyes állomásokat, a folyót, a hegyet (padokkal, székekkel jelezve), az egyes állomásokhoz állítani a szereplőket (prófétatanítványok, stb), egyetlen kelléknek elég Illés köpenye. Így lehet végig járni az állomásokat, kibontakoztatva-átélve a történetet, mindenkinek előre megtanítani, mit kell mondania, de mondhatja a hittanoktató is (vagy utánamondják).

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK

Református énekeskönyv: 449. dics.1.3.6.9. verse: Uram, téged tisztellek... (dall. RÉ 135. zsolt.

Áldjátok)

Berkesi Sándor: Az Úr zengjen az Ének: 134. Kérlek, téged, Istenemet